

HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUM

Üliõpilastööde teemade kogumik

2026/2027. õppeaastaks

Haridus- ja Teadusministeerium
Tartu 2026

Sisukord

Õpetajate arvamused, tagasiside ja soovitused II kooliastme lõimitud aine-ja keeleõppe õppe- ja juhendmaterjalidele 3

Ida-Virumaal riiklikust meetmest rahastatud õpetajate karjääriotsused 4

Ida-Virumaa koolijuhtide praktikad riiklikust meetmest palgalisa saavate õpetajate toetamisel, kooli värbamisel ja hoidmisel 6

Põhikooliastmega eestikeelsele õppele üleminekukoolide parimad praktikad õpilaste nõutud keeletaseme saavutamiseks 7

Madala haridustasemega täiskasvanute taust, õppimisbarjäärid ja motivatsioon haridustaseme tõstmiseks Eestis 8

Haridus- ja Teadusministeerium palub teema valimisel teavitada kontaktisikut, et vältida teemade dubleerimist.

16.10.2026 seisuga

on juba valitud teemad nr 2 ja nr 3.

1 Õpetajate arvamused, tagasiside ja soovitused II kooliastme lõimitud aine-ja keeleõppe õppe- ja juhendmaterjalidele

ÕPPETASE: MAGISTER

Kontakt/ Kaasjuhendaja:
Maie Soll,
eestikeelsele õppele ülemineku osakonna nõunik
(maie.soll@hm.ee)

Probleem/uurimisvajadus

Eestikeelsele õppele ülemineku käigus on loodud õpetajatele õppematerjalid ja juhendid, mis toetavad õpilaste keelelist arengut ning ainealaste teadmiste omandamist (matemaatika, loodusõpetus ja ajalugu). Õppe- ja juhendmaterjalid on vabalt kättesaadavad näiteks e-koolikotis, kuid nende kasutatavus võrrelduna teiste e-koolikotis olevate juhendmaterjalidega on kasinam.

Eesmärk

Selgitada välja õpetajate arvamused lõimitud aine- ja keeleõppe õppe- ja juhendmaterjali (üliõpilastöö autor võib vabalt valida millise aine) kohta ning saada neid kasutavate õpetajate tagasiside materjalide sobilikkuse ja kasutajamugavuse kohta Põhikooli riiklikus õppekavas määratletud õpitulemuste saavutamiseks ja II kooliastme õpilastele keelelise toe pakkumiseks. Lisaks teada saada õpetajate soovitused teistele õpetajatele õppe- ja juhendmaterjalide klassiruumis kasutamiseks.

Uurimisküsimused

Mida arvavad õpetajad lõimitud aine- ja keeleõppe õppe- ja juhendmaterjalide kohta (matemaatika, loodusõpetus või ajalugu)? Millistel kaalutlustel nad õppe- ja juhendmaterjale kasutavad või ei kasuta? Kuivõrd sobilik on õppe- ja juhendmaterjal kasutavate õpetajate hinnangul Põhikooli riiklikus õppekavas määratletud õpitulemuste saavutamiseks? Kuivõrd on õpetajate hinnangul õppe- ja juhendmaterjal sobilik õpilastele keelelise toe pakkumiseks? Milliseks hindavad õpetajad õppe- ja juhendmaterjali kasutajamugavust? Milliseid soovitusi õppe- ja juhendmaterjalide kasutamiseks annavad õpetajad teistele õpetajatele?

Väljund

Selgitused õppe- ja juhendmaterjalide kasutamise või nende mitte kasutamise kohta, soovitused tulevaste õppe- ja juhendmaterjalide koostajatele ja õpetajatele õppe- ja juhendmaterjalide kasutamiseks klassiruumis.

2 Ida-Virumaal riiklikust meetmest rahastatud õpetajate karjääriotsused

ÕPPETASE: MAGISTER

Teema on juba valitud.

Kontakt/ Kaasjuhendaja:
Anneli Jäme,
eestikeelsele õppele ülemineku osakonna nõunik
(anneli.jame@hm.ee)

Probleem/uurimisvajadus

Üks Eesti hariduspoliitilistest eesmärkidest on eestikeelsele haridusele üleminek, mille üheks meetmeks on Ida-Virumaa pedagoogidele ja tugispetsialistidele suunatud palgatoetus. Ida-Virumaal oli meetme kavandamisel kõige suurem puudus C1 tasemel eesti keelt valdavatest õpetajatest ja muudest haridusasutuses vajalikest spetsialistidest. 2023/2024. õppeaastal töötas eesti/vene ja vene õppekeelega munitsipaal- ja riigikoolide põhikooliastmetes kokku 3251 õpetajat, kellest ei vastanud eesti keele oskuse nõuetele 494 ehk 15%. Keelenõuetele mittevastavaid eesti/vene ja vene õppekeelega munitsipaal- ja riigikoolide põhikooliõpetajaid oli enim Ida-Virumaal 242 ja Harjumaal 236. Suurimad probleemid põhikooliõpetajate keeleoskuse nõuetele vastavusega olid Tallinnas (193), Narvas (110), Kohtla-Järvel (77) ja Maardus (36). Kvalifikatsiooninõuetele ei vastanud eesti/vene ja vene õppekeelega munitsipaal- ja riigikoolide põhikooliõpetajatest 20% (634), enim nõuetele mittevastavaid põhikooliõpetajaid oli tööl Harjumaal 311 ja Ida-Virumaal 177.

Alates 2023. aasta septembrist on Ida-Virumaa haridusasutustes toetatud C1 tasemel eesti keelt valdavaid ja kõrgharidusega õpetajaid täiendava palgalisaga ning igas taotlusvoorus lisandub uusi toetuse saajaid. Näiteks asus 2024.a. tööle 212, 2025.a. 286 ja 2026.a. I voorus 68 uut või keeleoskuse või vajaliku haridustaseme omandanud õpetajat. Samas puudub süsteemne ülevaade Ida-Virumaal töötavatest meetmest palgatoetust saanud õpetajate karjääriotsustest. Seda nii juba Ida-Virumaal töötavate, kuid eestikeele C1 taseme nõuetele mitte vastavate ja/või kõrghariduseta kui ka kvalifikatsiooninõuetele vastavate mujalt tööle värvatud õpetajate osas.

Eesmärk

Välja selgitada Ida-Virumaal palgatoetust saanud õpetajate karjääriotsused erinevate sihtrühmade lõikes.

Uurimisküsimused

1) Kuidas mõtestavad riiklikust meetmest palgatoetust saavad juba Ida-Virumaal töötavad, aga nõuetele mitte vastavad õpetajad oma karjääriotsuseid (eesti keele õppimine, kõrghariduse omandamine)?

2) Mis kujundas Ida-Virumaale palgatoetusega värvatud kõrgharidusega ja C1 eesti keele tasemega õpetaja töökoha valikut (nt regiooni või konkreetse kooli valik)?

3) Mis ajendas Ida-Virumaale palgatoetusega värvatud kõrgharidusega ja C1 tasemel eesti keelt valdavat õpetajat regioonist/ antud koolist lahkuma?

4) Millised on karjääriotsuste erisused eri sihtrühmade vahel (juba Ida-Virumaal töötavad, aga C1 keelenõuetele mitte vastavad õpetajad; juba Ida-Virumaal töötavad kõrghariduseta õpetajad; Ida-Virumaal töötavad nõutava C1 eesti keele oskuseta õpetajad ja kõrghariduseta õpetajad; mujalt Eestist tulnud kõrghariduse ja nõutud eesti keele tasemega õpetajad; alustavad õpetajad, kogenud õpetajad, karjääripöörajad jt)?

Väljund

Tõenduspõhine ülevaade Ida-Virumaal palgatoetust saanud õpetajate karjääriotsuseid kujundavatest teguritest.

3 Ida-Virumaa koolijuhtide praktikad riiklikust meetmest palgalisa saavate õpetajate toetamisel, kooli värbamisel ja hoidmisel

ÕPPETASE: MAGISTER

Teema on juba valitud.

Kontakt/ Kaasjuhendaja:
Anneli Jäme,
eestikeelsele õppele ülemineku osakonna nõunik
(anneli.jame@hm.ee)

Probleem / uurimisvajadus

Üks Eesti hariduspoliitilistest eesmärkidest on eestikeelsele haridusele üleminek, mille üheks meetmeks on Ida-Virumaa pedagoogidele ja tugispetsialistidele suunatud palgatoetus. Ida-Virumaal oli meetme kavandamisel kõige suurem puudus C1 tasemel eesti keelt valdavatest õpetajatest ja muudest haridusasutuses vajalikest spetsialistidest. Alates 2023. aasta septembrist on Ida-Virumaa haridusasutustes toetatud C1 tasemel eesti keelt valdavaid ja kõrgharidusega õpetajaid täiendava palgalisaga ning igas taotlusvoorus lisandub uusi toetuse saajaid. Samas puudub süsteemne ülevaade, millised on kohalike koolide edukad õpetajate nõutava keeletaseme ja kõrghariduse omandamise toetamise, värbamis- ja motiveerimispraktikad, et õpetajad pikema aja jooksul Ida-Virumaal ametialaselt pühenduks.

Eesmärk

Välja selgitada Ida-Virumaa koolijuhtide praktikad õpetajate toetamisel eesti keele C1 taseme ja/või kõrghariduse omandamisel, nõuetele vastavate õpetajate värbamisel ja hoidmisel koolis.

Uurimisküsimused

Kuidas mõtestavad Ida-Virumaa koolijuhid palgameetme kasutamist? Millised on koolide edukad praktikad kõrghariduseta ja/või keelenõudetele mitte vastavate palgalisa saavate õpetajate toetamisel? Millised on koolide edukad praktikad mujalt tulnud nõuetele vastavate ja palgalisa saavate õpetajate värbamisel ja koolis hoidmisel?

Väljund

Soovitused poliitikakujundajatele ja koolidele õpetajate toetamiseks, värbamiseks ja hoidmiseks järgnevateks aastateks.

4 Põhikooliastmega eestikeelsele õppele üleminekukoolide parimad praktikad õpilaste nõutud keeleteaseme saavutamiseks

ÕPPETASE: MAGISTER

Kontakt/ Kaasjuhendaja:
Helna Karu,
eestikeelsele õppele ülemineku osakonnajuhataja
(helna.karu@hm.ee)

Probleem / uurimisvajadus

Eestikeelsele haridusele ülemineku kontekstis on ilmnenud, et koolide vahel, kus valdavalt õpivad vene emakeelega õpilased, esinevad taseme- ja eksamitulemustes suured erinevused. On teada, et koolides, kus õpilaste eesti keele tulemused on aastate lõikes olnud üsna järjepidevalt olnud kõrged erinevates kooliastmetes, rakendatakse erinevaid haridusmudeleid/programme (nt keelekümblus, enam kui 60% ulatuses eestikeelne õpe). Praegu puuduvad piisavad teadmised selle kohta, missugused õppekorralduslikud praktikad ning juhtimis- ja koostööviisid iseloomustavad põhikooliastmega koole, kus õpilaste eesti keele kui teise keele tulemused saavutatakse järjepidevalt nõutud tasemel võrrelduna nendega, kus neid tulemusi ei saavutata, ning kuidas on need seotud piirkondliku konteksti ja eripäradega.

Eesmärk

Välja selgitada edukaid eestikeelsele õppele üleminevate põhikooliastmega koolide koolikorralduslikud praktikad ning juhtimis- ja koostööviisid õpilaste vastavalt kooliastmele nõutud eesti keele kui teise keele keeletaseme saavutamiseks, tuues välja piirkondliku konteksti ja eripärad.

Uurimisküsimused

Millised on põhikooliastmega üleminekukoolide kui organisatsioonide koolikorralduslikud praktikad ja juhtimis- ning koostööviisid, kus saavutatakse tagasihoidlikke õpitulemusi lähtuvalt kooliastme nõutest eesti keeles kui teises keeles? Millised on põhikooliastmega üleminekukoolide kui organisatsioonide koolikorralduslikud praktikad ja juhtimis- ning koostööviisid, kus saavutatakse häid eesti keele kui teise keele õpitulemusi lähtuvalt koolitaseme nõuetest? Kuidas on seotud piirkondlik kontekst ja kooli eripära koolide õppekorralduslike praktikate ning juhtimis- ja koostööviisidega õpilaste eesti keele kui teise keele tulemuste saavutamisel?

Väljund

Soovitused koolidele, millised organisatsiooni taseme koolikorralduslikud ja juhtimis- ning koostööpraktikad, mis toetavad ja soodustavad õpilaste eesti keele omandamist ja heade tulemuste saavutamist ning milliste piirkondlike/kooli eripäradega on uuringus välja toodud praktikate rakendamisel tarvis arvestada.

5 Madala haridustasemega täiskasvanute taust, õppimisbarjäärid ja motivatsioon haridustaseme tõstmiseks Eestis

ÕPPETASE: MAGISTER

Kontakt/ Kaasjuhendaja:
Ena Drenkhan,
täiskasvanuhariduse ja oskuste osakonna nõunik
(ena.drenkhan@hm.ee);
Triin Savisto,
täiskasvanuhariduse ja oskuste osakonna nõunik (digioskused),
(triin.savisto@hm.ee)

Probleem/ uurimisvajadus

Eestis on märkimisväärne hulk täiskasvanuid, kelle haridustase on madal (põhiharidus või sellest madalam). Madala haridustasemega täiskasvanud on võrreldes ülejäänud elanikkonnaga ebasoodsamas olukorras nii tööturul kui ka elukestvas õppes osalemisel. Hoolimata probleemi ulatusest puudub terviklik arusaam selle sihtrühma taustast, haridustee katkemise põhjustest ning teguritest, mis takistavad või soodustavad nende naasmist õppesse.

Eesmärk

Saada ülevaade Eestis elavate madala haridustasemega (põhiharidus või sellest madalam haridustase) täiskasvanute sotsiaal-demograafilisest taustast, hoiakutest hariduse suhtes, haridustee katkemise põhjustest ning teguritest, mis takistavad ja mis soodustavad haridustaseme tõstmist ja osalemist formaalhariduses või elukestvas õppes.

Uurimisküsimused:

1. Kes on madala haridustasemega täiskasvanud Eestis?
   - Millised on nende sotsiaal-demograafilised näitajad?
   - Millised alarühmad või persoonad selles sihtrühmas esinevad?
   - Millised olid haridustee katkestamise põhjused?

2. Kuidas sihtrühm täna haridust ja õppimist tajub?
   - Mil määral tunnetab sihtrühm oma haridustasemes probleemi?
   - Milline on sihtrühma hoiak hariduse ja õppimise suhtes praegu?
   - Milline on sihtrühma huvi õppimise vastu?

3. Mis takistab või soodustab sihtrühma osalemist hariduses?
   - Millised on peamised takistused õppima asumisele (nt rahalised, ajaga seotud, keeleoskusega seotud)?
   - Mis võiks sihtrühma õppima motiveerida (nt töövõimalused, isiklik areng)?
   - Millest tuntakse puudust hariduses osalemiseks?
   - Milliseid tugimeetmeid peab sihtrühm oluliseks õppesse naasmisel?

Väljund:

Soovitused ehk sisend poliitika kujundamiseks ja meetmete arendamiseks, mis aitaksid suurendada madala haridustasemega täiskasvanute osalemist õppimises ning toetada seeläbi nende paremat toimetulekut tööturul ja ühiskonnas.